

doslovu zákona« —, nebylo třeba, připouští ostatně dovolání samo, připouští tudíž v tomto rozsahu i mylnost pozastaveného posudku, pokud bez obmezení, tedy i o nich tvrdil, že převod musí býti proveden. Na druhém místě hájí dovolání pozastavený posudek úvahami účelnosti. Snaha jeho se nemůže setkat s úspěchem, protože posudek převod nejen doporučoval, nýbrž jej prohlásil za nutný. Mělo-li tím, jak se dovolání snaží doličiti, býti naznačeno, že převod se musí státi, protože to nezbytně vyžadovaly zřetele účelnosti a opatrnosti, bez jichž šetření nelze zajištění daňových výhod zaručiti, byl posudek vadný, protože nebyl vybudován na číselných základech, kterých se teprve dovolání dovolává, vlastně jen dohaduje, které však pro dobu podání posudku nebyly nijak zjištěny. I touto svou vadností zavinila špatná rada škodu, která žalobcům prý vznikla. Výhody, kterých žalobci provedením špatné rady snad zároveň získali, mohou snad míti vliv na rozsah škody. O tom však bude rozhodováno teprve v dalším, nikoli v tomto jen na důvod škody obmezeném řízení. Proto odvolací soud právem všechny vývody o domnělých výhodách pominul, vyhradiv vyřešení otázek jimi rozebíraných pozdějšímu průběhu sporu.

Čís. 10285.

Právní zájem žalobcův na určení (§ 228 c. ř. .s.), že po soudním složení nepřijatého zbytku pohledávky zanikl právní poměr trvající do té doby mezi žalobcem a žalovaným, nepominul tím, že žalovaný podal na žalobce žalobu o plnění, vyvěrající z právního poměru, jehož se týkala též žaloba určovací.

Žaloby určovací nevylučují zpravidla žaloby o plnění a naopak.

Tam, kde rozsudek o žalobě o plnění (o žalobě určovací) učiní nutně zbytečným rozhodnutí o žalobě určovací (o žalobě o plnění), jest v prvním sporu spatřovati překážku pro zahájení nového sporu.

Ústředna a filiálka (banky) jsou týmž právním podmětem.

(Rozh. ze dne 6. listopadu 1930, Rv I 20/30.)

Tuzemská filiálka vídeňské banky domáhala se proti žalovanému zjištění, že se uložení peněz na soudě k dobru žalovaného stalo oprávněně a že tím jest dluh žalobkyně zahlazen. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobkyně domáhá se žalobou ze dne 8. září 1928, č. j. Ck I 118/28, by bylo určeno, že se složení 205 Kč na soudě ve prospěch žalovaného stalo po právu a že tím jest splacen dluh žalobkyně proti žalovanému. Jde tedy o žalobu určovací po rozumu § 228 c. ř. s., neboť žalobkyně usiluje o to, by byl najisto postaven určitý právní poměr mezi ní a žalovaným, totiž, zda složením řečené částky zanikl mezi stranami poměr

věřitele a dlužníka. Nezbytným požadavkem určovací žaloby jest, by žalobce měl právní zájem na tom, by právní poměr byl najisto postaven soudním rozhodnutím co nejdříve. Tento požadavek jest pro soud otázkou právního posouzení, kterou jest zkoumati z úřadu. Právní zájem jako náležitost určovací žaloby (§§ 228, 226 c. ř. s.) musí tu býti aspoň v době, kdy byl vydán rozsudek soudu první stolice (§ 406 c. ř. s.), jinak nelze žalobě vyhověti. Žalobkyně odůvodnila zájem na brzkém určení opětovnými a důraznými hrozbami žalobou se strany žalovaného, jakož i tím, že by jí mohlo býti uplatnění jejích práv v pozdější době ztíženo úmrtím svědků a ztrátou jiných průvodů. Uváží-li se, že žalovaný podle zjištění nižších soudů opětovně a výslovně uznal vyúčtování žalobkyně, při čemž, jak správně dovodil již odvolací soud, nemohlo býti řeči o donucení, — ale pak náhle stanovisko své změnil, zdráhaje se přijati zůstatek vybývající proň k dobru a hroze žalobou, ježto prý mu žalobkyně dluhuje částky nepoměrně větší, jest nepochybně, že žalobkyně měla právní zájem, by co nejdříve bylo zjištěno, že po soudním složení nepřijatého zbytku pohledávky žalovaného zanikl právní poměr do té doby mezi nimi trvající. Jest přirozeno, že žalobkyně jako peněžní ústav nemohla zůstat v nejistotě co do svého vztahu ke komitentovi a že, nemajíc podle povahy věci jiného prostředku, by si zjedнала jasno, musila sáhnouti k žalobě určovací, když byla použila práva podle § 1425 obč. zák. jí příslušejícího. Jest tedy právní zájem na brzkém určení ve smyslu žaloby plně odůvodněn. Tento právní zájem byl tu však nejen v době podání určovací žaloby, nýbrž i v době vynesení rozsudku soudu první stolice (24. května 1929). Nepominul zejména tím, že žalovaný podal dne 22. září 1928 pod znač. 4 Cg 184/28 u obchodního soudu ve Vídni žalobu proti hlavnímu závodu žalující odbočky, již se, jak nesporno, domáhá vrácení žalobkyni prý neoprávněně jemu účtovaných úroků a provisí, tedy žalobu vyvěrající z právního poměru, jehož se týká i žaloba určovací. Žalobkynin nárok na určení, chráněný § 228 c. ř. s., může býti ohrožen procesními úkony žalovaného podniknutými sice ještě za určovacího sporu, ale mimo jeho rámec. Tak jako nelze na žalobkyni žádati, by vyčkávala žalobu žalovaného o plnění, třebas jí touto žalobou bylo pohroženo, tak také žalovaným podaná žaloba o plnění za zahájeného již žalobkyni sporu určovacího nemůže míti vliv na tento spor již proto, že tomu brání totožnost nároku i stran. Strany jsou totožné, neboť ústředna i filiálka jsou týmž právním podmětem. Co do totožnosti nároku lze ovšem připustiti, že žaloby určovací nevyplňují zpravidla žaloby o plnění a naopak, poněvadž při nich nejde o týž nárok a ani návrh není totožný. Ale přes to jest právě zde postupovati zvláště opatrně a nespouštěti se zřetele účel, jenž jest pro přijetí účinků zahájení rozepře procesnímu právu rozhodným, jakož i obsah onoho rozsudku, jehož se strana domáhá žalobou o plnění, či žalobou určovací. Všude tam, kde rozsudek vydaný k první žalobě učiní nutně zbytečným rozhodnutí druhého sporu, jest v prvním sporu spatřovati překážku pro zahájení nového sporu (Hora, Československé civilní právo procesní, vyd. z roku 1928, II. str. 170, 171, Neumann, Kommentar zu den

Zivilprozessgesetzen, vyd. z roku 1928, II. str. 893, odst. VIII c), rozh. čís. 4646 sb. n. s.). Že pak v souzeném případě jsou oba nároky v uvedeném smyslu v podstatě totožné, plyne z úvahy, že příznivým rozhodnutím o žalobě určovací bude postaveno najisto, že žalovaný nemá ze zmíněného právního poměru žádnou pohledávku, tedy ani tu, jejíž zaplacení se domáhá svou žalobou o plnění, podanou pod znač. 4 Cg 184/28. Zda ve vídeňském sporu byla vznesena námitka rozepře zahájené čili nic, nemá pro tento spor rozhodujícího významu. Z toho, co uvedeno, plyne, že nebylo třeba, by byly vyžádány spisy, týkající se vídeňského sporu a by byl jimi připuštěn důkaz o okolnostech uvedených v předposledním odstavci dovolání, neboť okolnosti tyto jsou jednak nesporné, jednak nerozhodné a z části také novotami v dovolání nepřipustnými.

Čís. 10286.

Napotomní rozsudek, vyslovující rozlukou manželství z viny obou stran, nepůsobí zánik smíru, jež manželé uzavřeli při rozvodu manželství od stolu a lože, leč že by to vyplývalo ze smíru samého a ze souhlasné vůle stran, jež došla při smíru výrazu. Změna smíru pro změnu okolností (§ 1389 obč. zák.) není možná, uplatňován-li při rozvodu důvod, jsoucí též důvodem rozluky.

(Rozh. ze dne 6. listopadu 1930, Rv I 831/30.)

Při dobrovolném rozvodu manželství od stolu a lože zavázal se manžel platiti manželce výživné. Po rozluce manželství domáhal se manžel na manželce, by bylo uznáno právem, že zanikla jeho povinnost vyživovati manželku. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Žalující strana nedovolává se již v odvolání § 19 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n., nýbrž ustanovení §§ 1389, 1385, 861 a 869 obč. zák., dovozujíc, že strany smír o výživném ujednaly ve sporu o rozvod a o výživné, že se žalující strana zavázala platiti straně žalované výživné jen za příčinou rozvodu jako manžel manželce, že smírem měl býti jen onen spor urovnán a že neměly býti jím upraveny poměry mezi stranami na vždy, že rozvedená manželka, pokud není na rozvodu vinna, má proti manželovi nárok na výživné, který však soudní rozlukou manželství úplně zaniká a přestávají všechny důsledky svazku manželského a že s tohoto hlediska jest jasno, že žalobce smírem upravil jen poměr pro dobu rozvodu, nikoli pro dobu rozluky. Jinaký výklad žalobcovy vůle prý odporuje ustanovení § 914 obč. zák., nedá se opřít ani o majetkové poměry žalobcovy, jenž jako chudý listonoš nemohl by si dovoliti přepych starati se o děti a o ženu a platiti ještě výživné rozloučené manželce. K tomu prý přistupuje okolnost, na kterou soud první stolice nebral náležitý zřetel, že žalobce jako strana potvrdil, že se smírem mínil jen zavázati platiti výživné po čas rozvodu a že by byl smír neujednal, kdyby byl